

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Tilsynsrapport

Gjennomføring av eksamen og internkontroll

Oslo kommune – Fyrstikkalleen skole

Sammendrag

Statsforvalteren gjennomfører tilsyn med Oslo kommune. Temaet for tilsynet er kommunens ansvar for gjennomføring av eksamen. Vi har etter en risikovurdering valgt ut kontrollspørsmålet som omhandler kommunens sikring av om kandidatene får nødvendige tilpasninger under gjennomføringen av eksamen på eksamensdagen.

Det overordnede formålet med tilsynet er å kontrollere om kommunen oppfyller kravene i regelverket.

Statsforvalterens vurdering er at Oslo kommune gjennomfører risikovurderinger, og med det har vurdert sannsynligheten for at lover og forskrifter ikke følges, og hvilke konsekvenser brudd kan få. Kommunen har skriftlige rutiner, prosedyrer og øvrige tiltak, som sørger for at kandidatene får nødvendige tilpasninger underveis på eksamen. Videre evner kommunen å avdekke avvik og risiko for avvik, og følger disse opp. Kommunen evaluerer i tillegg skriftlige rutiner, prosedyrer og andre tiltak i internkontrollen, og forbedrer disse ved behov. Dette slik at kandidatene får nødvendige tilpasninger underveis på eksamen.

I tilsynet har vi funnet at Oslo kommune oppfyller kravene i regelverket. Vi vil derfor ikke vedta pålegg om retting. Tilsynet er avsluttet, og kommunen har gitt tilbakemelding innen fristen. Kommunen har ingen merknader til rapporten.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	2
1 Innledning	4
1.1 Kort om Oslo kommune.....	4
1.2 Tema for tilsynet	4
1.3 Om gjennomføringen av tilsynet	4
2 Nødvendige tilpasninger under eksamen	6
2.1 Sikrer fylkeskommunen at kandidatene får nødvendige tilpasninger under gjennomføringen av eksamen på eksamensdagen?	6
2.1.1 Rettslig krav	6
2.1.2 Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner	8
3 Vi avslutter tilsynet.....	16
4 Dokumenter	17

1 Innledning

Statsforvalteren fører tilsyn med kommuner, fylkeskommuner og offentlige skoler,¹ der vi kontrollerer om opplæringsloven med forskrifter blir oppfylt.

Det er kommunen som har det overordnede ansvaret for at kravene i opplæringsloven blir overholdt.²

Våre tilsyn er offentlig myndighetsutøvelse, og vi skal derfor gjennomføre tilsynet i samsvar med reglene i forvaltningsretten og offentlighetsloven. Fordi vi behandler personopplysninger i tilsynet, gjelder også bestemmelsene i personopplysningsloven.³

1.1 Kort om Oslo kommune

Oslo kommune er Norges hovedstad og den største kommunen med 717 710 (2024) innbyggere. Kommunen har grunnskoler og videregående skoler samlet under en ansvarlig etat; Utdanningsetaten. Kommunen har til sammen 183 skoler, hvorav 32 av disse er videregående skoler. Kommunen har 18 624 elever fordelt på disse 32 skolene.

Oslo kommune hadde våren 2023, 32 223 eksamenskandidater, 3370 eksamenspartier og 1321 klager. Fyrstikkalleen skole er en kombinert grunn- og videregående skole, med elever på 8.-10. trinn og 11.-13. trinn. 700 er elever på videregående nivå.

1.2 Tema for tilsynet

Temaet for dette tilsynet er om Oslo kommune, gjennom sin internkontroll, sikrer at alle sentralt gitte eksamener blir gjennomført i tråd med regelverket og læreplanene i fagene, jf. forskrift til opplæringsloven (oppl.) § 3-23 og kommuneloven § 25-1.

Statsforvalteren i Oslo og Viken skal kontrollere om Oslo kommune sikrer at kandidatene får nødvendige tilpasninger under gjennomføringen av eksamen på eksamensdagen, jf. oppl. §§ 3-4 og 13-10 med forskrifter, og kommuneloven § 25-1. Vi har i tillegg avgrenset vurderingene til å gjelde kommunens offentlige videregående skoler.

Vi har ikke sett på hvordan kommunen oppfyller andre krav i regelverket.

Formålet med tilsynet er å kontrollere om kommunen oppfyller kravene i regelverket knyttet til internkontroll på eksamen, og slik bidrar til økt rettssikkerhet for elevene.

1.3 Om gjennomføringen av tilsynet

Statsforvalteren sendte tilsynsbrev 07.01.2024 til Oslo kommune. Vi har undersøkt om kommunen gjennom sin internkontroll sikrer at kandidatene får nødvendige tilpasninger under

---

¹ Jf. opplæringsloven (oppl.) § 14-1 første ledd, og kommuneloven kapittel 30.

² Jf. oppl. § 13-10 første ledd

³ Les mer om vår behandling av personopplysninger i tilsyn på www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/tilsyn/

gjennomføringen av eksamen, på eksamensdagen. For å kontrollere dette har vi sett på praksisen til både kommune og Fyrstikkalleen skole.

Kommunen og skolen ble pålagt å svare på en egenvurdering/spørreskjema i Forms og sende dokumentasjon til oss. Vi har mottatt beskrivelser av praksis og dokumentasjon fra ulike nivåer i kommunen og skolen. Vi har også gjennomført intervjuer med eksamenskontoret i kommunen og med skolen. Våre vurderinger og konklusjoner i denne rapporten er basert på opplysninger vi har fått fra denne informasjonen.

I denne rapporten presenterer vi våre vurderinger og konklusjoner.

2 Nødvendige tilpasninger under eksamen

2.1 Sikrer fylkeskommunen at kandidatene får nødvendige tilpasninger under gjennomføringen av eksamen på eksamensdagen?

2.1.1 Rettslig krav

Krav til internkontroll

Kommunen skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges.⁴ Kravet er et element i kommunens ledelse og styring. Internkontrollen skal være systematisk og tilpasset virksomhetens størrelse, særpreg, aktiviteter og risikoforhold.⁵ Kommunedirektøren har ansvar for at kravet blir oppfylt, men kan delegere oppgaver knyttet til andre. Kommunedirektøren er likevel ansvarlig og må følge opp at oppgavene blir ivaretatt.

Kravene til innholdet i internkontrollen som går frem av kommuneloven § 25-1 tredje ledd bokstavene a-e, må ses i sammenheng med første og andre ledd.

Kommunen skal beskrive hovedoppgaver, mål og organisering, og gi oversikt over hvordan de har fordelt oppgaver og myndighet.

Kommunen skal dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig på bakgrunn av risikobildet og formålet med internkontrollen.

Kommunens internkontroll skal være egnet til å forebygge og hindre regelverksbrudd.⁶

Risikovurderinger skal være en del av grunnlaget for utformingen av internkontrollen. Kommunen skal vurdere sannsynligheten for at lover og forskrifter ikke følges, og hvilke konsekvenser brudd kan få. Hensikten med risikovurderinger er å kunne tilpasse omfang og innretning på internkontrollen, og gjøre internkontrollarbeidet mer målrettet mot der risikoen og behovet er størst.⁷ Områder med stor risiko for regelverksbrudd krever bedre styring og kontroll gjennom tiltak enn områder hvor det sjelden svikter. Det stilles ikke formkrav til risikovurderingene, men de må gjennomføres på en systematisk måte.⁸

Kommunen må ha nødvendige rutiner og prosedyrer for å sikre regelverksetterlevelse.⁹ Disse må være basert på konkrete vurderinger av risiko for avvik. Det er ikke et krav om at alle rutiner og

---

⁴ Jf. kommuneloven § 25-1 første ledd.

⁵ Jf. kommuneloven § 25-1 andre ledd.

⁶ Jf. kommuneloven § 25-1.

⁷ Jf. Kommunal- og moderniseringsdepartementet (2021), Internkontroll i kommunesektoren – Kravene i kommuneloven pkt. 2.3.3.

⁸ Jf. Prop.46 L (2017–2018) Kap. 30 Merknader til de enkelte bestemmelsene i lovforslaget - Kap. 25 Til § 25-1 Internkontroll i kommunen og fylkeskommunen.

⁹ Jf. kommuneloven § 25-1 tredje ledd bokstav b.

prosedyrer skal være skriftlige, men skriftlighet vil ofte være nødvendig. Kommunen må gjøre rutinene kjent og tilgjengelige for de som trenger å vite om dem.¹⁰

Internkontrollen skal sikre at avvik og risiko for avvik avdekkes.¹¹ Kommunen skal holde seg jevnlig orientert om tilstanden i skolen, og sette inn forebyggende og risikoreduserende tiltak for å hindre og forebygge regelverksbrudd. Hensikten er at oppståtte feil skal korrigeres, at virksomheten skal lære av avvikene, og at det skal settes inn relevante tiltak for å hindre nye regelverksbrudd.^{12, 13}

Kommunen må ha klare rapporteringslinjer, vurdere hvilke områder de skal følge med på, og hvordan de skal innhente informasjon eller bli informert av skolen. Kommunen må håndtere avvik på en måte som sørger for at regelverksbrudd både blir rapportert og fulgt opp.

Skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontrollen skal evalueres og ved behov forbedres.¹⁴ Utgangspunktet er imidlertid at forbedringer skal gjøres ved behov. For å kunne gjøre dette, må det gjennomføres en evaluering med jevne mellomrom.¹⁵

Fylkeskommunens ansvar for gjennomføring av eksamen i videregående opplæring

Fylkeskommunen har ansvar for at kravene i opplæringsloven og forskriften til lovene blir oppfylt. Fylkeskommunen må stille til disposisjon de ressursene som er nødvendige for at kravene skal kunne oppfylles, jf. oppl. § 13-10. Dette innebærer at fylkeskommunen må gjøre den nødvendige analysen av situasjonen, og få til den interne kommunikasjonen og rapporteringen mellom ansvars- og vedtaksnivåene som må til for å kunne oppfylle de pliktene de er pålagt.¹⁶

Fylkeskommunen har ansvar for å gjennomføre alle eksamener ved offentlige videregående skoler, jf. forskrift til oppl. § 3-23 tredje ledd.

Ansvar for å sikre at kandidatene får nødvendige tilpasninger under gjennomføringen av eksamen, på eksamensdagen

Fylkeskommunen skal sikre at alle eksamener blir gjennomført i tråd med regelverket og læreplanene i de ulike fagene, jf. forskrift til oppl. § 3-23, jf. kommuneloven § 25-1. Dette innebærer blant annet at fylkeskommunen må sikre at kandidatene får nødvendige tilpasninger under gjennomføringen av eksamen, på eksamensdagen.

---

¹⁰ Jf. Prop.46 L (2017–2018) Kap. 30 Merknader til de enkelte bestemmelsene i lovforslaget - Kap. 25 Til § 25-1 Internkontroll i kommunen og fylkeskommunen.

¹¹ Jf. kommuneloven § 25-1 tredje ledd bokstav c.

¹² Jf. Prop.46L (2017–2018) Kap. 30 Merknader til de enkelte bestemmelsene i lovforslaget - Kap. 25 Til § 25-1 Internkontroll i kommunen og fylkeskommunen.

¹³ Jf. Kommunal- og moderniseringsdepartementet (2021), Internkontroll i kommunesektoren – Kravene i kommuneloven pkt. 2.4.4

¹⁴ Jf. kommuneloven § 25-1 tredje ledd bokstav e.

¹⁵ Kommunal- og moderniseringsdepartementet (2021), Internkontroll i kommunesektoren – Kravene i kommuneloven pkt. 2.4.6.

¹⁶ Jf. Ot.prp. nr. 67 (2002-2003).

Med nødvendige tilpasninger mener vi at fylkeskommunen må sikre at eksamensformen og varigheten på eksamen er i tråd med det Utdanningsdirektoratet har fastsatt.¹⁷ Når det gis føringer for utvidet tid eller lignende mens eksamen pågår, for å avhjelpe uforutsette hendelser som har oppstått, må fylkeskommunen som skoleeier sikre at dette blir kjent for de som er til stede i eksamenslokalet.

2.1.2 Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner

Utdanningsetaten i Oslo kommune ligger under Byrådsavdeling for utdanning. Utdanningsetaten er ifølge innsendt organisasjonskart, organisert med etatsdirektør, over fem ulike divisjoner. To av divisjonene har eksamen i sin portefølje. Divisjon kompetanseutvikling og elevrettigheter har ansvar for sentralt gitt eleveksamen. Ansvaret ligger til avdeling for pedagogisk kompetanseutvikling, i seksjonen med navnet: Vurdering, etter- og videreutdanning. Seksjonen er også kalt eksamenskontoret. Ansvaret fremkommer av både organisasjonskart og kommunens ansvarsmatrise.

«Policy for internkontroll» er omtalt som Utdanningsetatens overordnede styrende dokument. I dokumentet fremgår det at policyen er en overordnet beskrivelse av arbeidet med internkontrollen. Målgruppen er alle ansatte, noe som også fremkommer av en opplisting av oppgaver knyttet til ulike roller i skolen og i Utdanningsadministrasjonen. Kommunen oppgir videre at internkontrollplaner og policy ligger tilgjengelig på kommunens eget intranett.

Eksamen er ikke eksplisitt nevnt i kommunens policy-dokument. Vi ser av oversendt presentasjon «Mal internkontrollplan 2024», at hver enkelt seksjon skal fylle ut sin egen plan for internkontroll. Vi ble orientert om at eksamenskontorets plan for internkontroll inneværende år skulle være ferdigstilt den 10.02.2024. Dokumentet er oversendt i forbindelse med tilsynet, under navnet «Risikovurdering – eksamen – 2024».

Av «Retningslinjer for eleveksamen» leser vi at det er hver enkelt skole, ved rektor, som er ansvarlig for gjennomføringen av eksamen, etter retningslinjer gitt av Utdanningsdirektoratet. Ansvaret kan eventuelt delegeres til andre i skolens ledelse, men ansvaret som ligger til rektor ble bekreftet i intervju med både skole og kommune. Den eksamensansvarlige skal ifølge retningslinjene ha all kontakt med Utdanningsetatens administrasjonen når det gjelder eksamen. Vedkommende skal være tilgjengelig før og under eksamen, og må følge med på e-post og på Utdanningsdirektoratets eksamensside. Vi ble videre orientert om at kommunen har en fullmaktsmatrise, der rektors ansvar knyttet til organisering av eksamen nærmere er omtalt. Statsforvalteren merker seg at kommunen i nevnte matrise henviser til hjemler fra utgått forskrift. Vi anbefaler kommunen å rette opp dette.

---

¹⁷ Jf. forskrift til opplæringsloven § 3-25 andre ledd siste setning.

Har kommunen gjennomført risikovurderinger for å tilpasse omfanget av internkontrollen slik at den sikrer at kandidatene får nødvendige tilpasninger under gjennomføringen av eksamen på eksamensdagen?

Kommunen informerer oss om at internkontrollrutinene deres påpeker viktigheten av at alle virksomheter risikovurderer sine tjenesteområder hvert år. Vurderinger skal skje både internt i Utdanningsetaten, men òg ute i skolene. Eksamenskontoret gjennomfører egne, årlige risikovurderinger. Av redegjørelsen fra kommunen kan vi videre lese at de risikovurderte eksamensgjennomføringen både før og etter eksamen våren 2023.

Kommunen skriver at i forkant av gjennomføringen våren 2023, ble det vurdert en risiko opp mot eksamensgjennomføringen. Flere forhold lå til grunn for det. Det var tre år siden forrige fullskalaeksamen, og i løpet av årene var det stor utskiftning av ansatte på skolene. Risikovurderingene var videre knyttet til at det våren 2023 var første gjennomføring hvor alle eleveksamener i videregående opplæring var etter læreplanen LK20. Utdanningsdirektoratet igangsatte i tillegg et nytt system for gjennomføring, som ikke var testet fullt ut tidligere. Kommunen skriver at selv om både privatisteksamen og kurs var gjennomført, var volumet betraktelig lavere de tre årene uten eleveksamnen, enn hva som ventet våren 2023.

Kommunen skriver at i etterkant av eksamensavviklingen våren 2023, så den et behov for økt fokus på risikovurderinger. Eksamenskontoret har i forkant av eksamensgjennomføringen våren 2024 utarbeidet risikovurderingen; «Risikovurdering – eksamen – 2024». Vurderingene inneholder åtte ulike områder, som administrasjonen har vurdert til å være risikoer knyttet til eksamen og fagdokumentasjon. Vår vurdering er at fire av disse områdene er knyttet til, eventuelt løselig knyttet til, nødvendige tilpasninger under gjennomføringen av eksamen på eksamensdagen. Blant annet risiko for at elever og skolens ansatte ikke er kjent med reglene for gjennomføring av eksamen. Av tiltak til dette risikoområdet er veiledning til skolene i utvikling av gode rutiner, og skolering av eksamensansvarlige. I risikovurderingen er det satt opp hvilken form for internkontroll som utføres, gjennom for eksempel tilsyn og stikkprøver. Ansvarlig er definert til å være «eksamensgruppa». Vi legger til grunn at eksamensgruppen er knyttet til eksamenskontoret. Kommunen har satt egne frister for gjennomføringen av internkontrollen.

Informasjonen risikovurderingene bygger på er ifølge kommunen ny informasjon, regelverk eller tolkninger fra Utdanningsdirektoratet, endringer i personell som arbeider med eksamen lokalt, samt tilbakemeldinger fra skolene.

Av samling avholdt i forbindelse med forarbeid til eksamenstrekk våren 2024, ser vi at også skolene er bedt om å kartlegge risikoområder som kan få konsekvenser for elevenes eksamensgjennomføring. Skolen svarer oss skriftlig ved å vise til at de har risikovurdert beredskapsplanen, og at risikovurderinger baserer seg på erfaringer og evalueringer. I intervju informerte skolen om at beredskapsplan ikke var noe skolen hadde våren 2023, men at den er utarbeidet i løpet av høsten 2023. Vårens beredskapsplan var ferdigstilt før eksamensmøtet som ble avholdt 20.03.2024 i regi av eksamenskontoret. I møtet var skolen invitert til å presentere sin beredskapsplan for de andre videregående skolene i kommunen. Vi ble videre orientert i intervju om at ledergruppen ved skolen foretar risikovurderinger. De forteller at en konsekvens av de

vurderinger som er gjort, er at både skolens ledelse og de ulike fagansvarlige på skolen i større grad vil være påkoblet under eksamensgjennomføringen. Av kommunens svar til tilsynet forstår vi at også skolene skal risikovurdere eksamensgjennomføringen årlig.

Kommunen skriver at rektor er delegert ansvaret for å søke om annullering av eksamener, og administrasjonen ønsker kopi av alle søknader. Eksamenskontoret skriver videre at de derfor er avhengig av å bli orientert av skolene for å kunne bruke slik informasjon inn i risikovurderingene.

Våre vurderinger

Det er Statsforvalterens vurdering at annulleringssøknader i etterkant av eksamener alene ikke vil være tilstrekkelig som kilde inn i risikovurderinger. Dette sett i lys av Oslo kommunes størrelse. Annulleringssøknader kommer i etterkant av at det er mulig å rette opp i feil, mens risikovurderinger handler om å være i forkant av situasjonen. Å bruke annulleringsvedtak som kilde for fremtidige risikovurderinger vurderer vi likevel som nyttig.

Det er videre vår vurdering at Oslo kommune gjennomførte en risikovurdering i forkant av eksamensgjennomføringen våren 2023. Kommunen har også gjennomført en mer utdypet risikovurdering før gjennomføringen våren 2024, blant annet på bakgrunn av hendelser i forbindelse med eksamensgjennomføringen våren 2023. At skolene i tillegg er pålagt av administrasjonen å gjennomføre egne risikovurderinger, med påfølgende tiltak – herunder beredskapsplan – forsterker vårt syn på at risikovurderinger gjennomføres.

Gjennom egne rutiner og pålagte oppgaver ser vi i tillegg at risikovurderingene i hovedsak gjøres skriftlig. All internkontroll skal være tilpasset kommunens størrelse. Oslo kommune er landets mest folkerike. I tillegg har kommunen mange videregående skoler. Det er vår vurdering at skriftlige risikovurderinger i internkontrollen derfor er tilpasset virksomhetens størrelse.

Som redegjort for over, har kommunen vist til at de benytter ulike informasjonskilder for sine risikovurderinger, og dokumentert at de gjennomføres hvert år. Det er derfor vår vurdering at risikovurderingene er systematiske, og jevnlig, gjennom årlige vurderinger.

Statsforvalterens vurdering er at kommunen gjennom arbeid med risikovurderinger har vurdert sannsynligheten for at lover og forskrifter ikke følges, og hvilke konsekvenser brudd kan få. Dette som et ledd i å sikre at kandidatene får nødvendige tilpasninger underveis på eksamen, jf. kommuneloven § 25-1.

Har kommunen utarbeidet nødvendige rutiner, prosedyrer og andre tiltak?

Kommunen har oversendt dokumenter som beskriver ulike rutiner, prosedyrer og tiltak de har. Statsforvalteren vurderer at dokumenter som omtales under, omhandler hvordan kandidatene skal sikres tilpasninger under gjennomføringen av eksamen på eksamensdagen, hvis det oppstår hendelser som gjør det nødvendig.

I Rundskriv 1-2023, «Retningslinjer for eleveksamen i Osloskolen», viser kommunen til retningslinjer de har utarbeidet for eksamen i Oslo. Det er vist til at retningslinjene er utarbeidet på bakgrunn av sentrale styringsdokumenter, og er gjeldende for alle som er involvert i

eksamensarbeidet. Hensikten er å sikre forutsigbarhet, tydeliggjøre forventningene og sørge for at det gis en felles forståelse for ansvar og rammer for eksamensgjennomføringen.

Oslo kommune har informert både skriftlig og i intervju om at eksamenskontoret har ansvar for å kurse eksamensansvarlige opp mot nødvendige tilpasninger i forbindelse med gjennomføringen av eksamen. Kommunen har videre informert om hvordan nye i rollen som eksamensansvarlige følges opp. Dette gjelder også for rektorer som sitter med hovedansvaret for gjennomføringen. Kommunen forteller at de opplever at eksamensansvarlige oftere nå enn tidligere, byttes ut. Ved behov reiser derfor eksamenskontoret ut til enkeltskoler for å gi opplæring. Videre informerte kommunen om at for å sikre at ansvarlige på skolen for eksamen får all informasjon om eksamen, sendes dette både til skolens e-post adresse, rektor og de eksamensansvarlige. Det fremkommer av innsendte rutiner at skolene har ansvar for å oppdatere kontaktinformasjon til eksamensansvarlige i forkant av hver eksamensperiode. Dette skal meldes fortløpende inn til Utdanningsadministrasjonen.

Kommunen utarbeider årlig årshjul for eksamen. «Årshjul eksamen vgs 2022-2023» og «Årshjul eksamen vgs 2023-2024» er sendt inn i forbindelse med tilsynet. Statsforvalteren ser av dokumentene at kommunen har laget en plan for gjennomføring av ulike forhold rundt eksamen. Blant annet tidspunkt for publisering av intern informasjon om eksamensplan, sentrale frister, samlinger for skolene osv. Vi forstår at årshjulet gjennomgås på samlinger, og i tillegg sendes ut til alle som er involverte i eksamensgjennomføringen, enten de har deltatt på samling eller ikke. Det er innværende skoleår lagt opp til seks møter mellom skoler og kommunen relatert til eksamen og fagdokumentasjon, inkludert kurs for nye eksamensansvarlige.

Som vi tidligere har omtalt har kommunen iverksatt tiltak etter risikovurdering, der ett av tiltakene er at skolene skal utarbeide en beredskapsplan. Kommunen informerte i intervju om at den hadde gitt enkelte føringer til skolene om innholdet i beredskapsplanen, men at det i hovedsak var opp til den enkelte skole å utarbeide den utfra de lokale behovene. Statsforvalteren ser av innsendte dokumenter at beredskapsplan er tema på ulike samlinger og workshops som kommunen arrangerer.

Skolen har dokumentert at den har informasjonsmøter om eksamen med elever, lærere, ledere, rådgivere, eksamensvakter og andre ansatte. Elevene og andre i eksamenslokalet får ifølge skolen relevant informasjon muntlig, ved oppstart av eksamen. Skolen bekrefter at dette også gjelder dersom elever møter opp etter at eksamen har startet. Relevant skriftlig informasjon som gjelder eksamen, ligger på alle pulter og hos eksamensvaktene. Skolen skriver at oppmøtelister oppdateres etter oppstart av eksamen. Vi har mottatt dokumenter som viser ansvarslinjene i eksamenslokalet, og oversikten skolen har for ansvar og roller i eksamenslokalet. Denne informasjonen er bekreftet av hovedvakt for eksamen.

Skolen opplever å ha nødvendige rutiner og prosedyrer for å sikre at elever får nødvendige tilpasninger under gjennomføring av sentralt gitt eksamen. Skolen skriver at dersom eksamensansvarlig ved skolen ikke selv er til stede i eksamenslokalet, og det oppstår uforutsette hendelser i eksamensgjennomføringen, blir vedkommende informert av eksamensvakten. Kandidater som blir berørt av de uforutsette hendelsene blir informert og bordkortene deres oppdateres. Ved behov tilkalles rektor, fagansvarlig og/eller IKT.

Eksamensansvarlig ved skolen forteller at hun er kjent med ansvaret hun har for å følge med på oppdateringer som gis på Utdanningsdirektoratets nettsider om eksamen, og at hun informerer videre til hovedvakt når det kommer ny informasjon. Hvis det er informasjon som gjelder alle vil beskjed gis muntlig over mikrofon. Gjelder informasjonen få elever, gis informasjonen kun til den eller de det gjelder. Skolens praksis bekreftes av eksamensvakten.

Skolen informerte i intervju at beredskapsplanen vi har mottatt er et utkast. De fortalte videre at arbeidet med beredskapsplan ble påbegynt høsten 2023, etter pålegg fra kommunen. Skolen fortalte at beredskapsplanen er et levende dokument og at de hadde gjort flere endringer. Vi mottok siste versjonen av beredskapsplanen den 07.03.2024.

Fra og med våren 2024 vil skolen loggføre uforutsette hendelser.

Våre vurderinger

Kommunen har dokumentert at de har ulike skriftlige rutiner, prosedyrer og øvrige tiltak. Dokumentasjonen bidrar etter Statsforvalterens vurdering til å redusere risiko for at feil skjer i eksamenslokalet, og sikrer at elever får nødvendige tilpasninger underveis på eksamen.

Statsforvalteren ser videre at også skolen er gitt føringer om å ha skriftlige rutiner, prosedyrer og øvrige tiltak. Det er vår vurdering at rutinene er gjort kjent for de som trenger å vite om dem. Føringerne fra kommunen til skolen bidrar etter Statsforvalterens vurdering til å redusere risiko for at feil skjer i eksamenslokalet, og at elever får nødvendige tilpasninger underveis på eksamen.

Statsforvalterens vurdering er at kommunen gjennom skriftlige rutiner, prosedyrer og øvrige tiltak, sørger for at kandidatene får nødvendige tilpasninger underveis på eksamen, jf. kommuneloven § 25-1.

Tiltak utenfor Oslo kommunes regi

Fylkesdirektørkollegiet for kompetanse og utdanning (FKU) har utarbeidet en veileder; «Veileder for eksamen». Denne er ment å være et rammeverk for eksamen. Her er beskrevet ulike forhold rundt eksamen, blant annet om behovet for beredskapsplan, håndtering av feil som oppstår under eksamen, og om når kandidatene skal få ekstra tid til å gjennomføre eksamen. Eksamensveilederen beskriver hvordan eksamensvakter skal få opplæring og hva innholdet i opplæringen inneholde. Eksamensveilederen inneholder opplysninger om hva slags informasjon kandidatene skal få før og under eksamen, og at kandidatene må få informasjon om hva de skal gjøre hvis det oppstår uventede hendelser under eksamen. Det står videre i eksamensveilederen at skolene må dokumentere feil eller uventede hendelser og at skolene må følge med på viktige meldinger under eksamen på Utdanningsdirektoratet sine nettsider. Veilederen har også beskrevet hvilke hendelser der det kan være aktuelt at kandidatene får ekstra tid. Representanter fra Oslo kommune har – sammen med de andre fylkene – deltatt i tilvirkningen av rammeverket. Kommunen oversendte veilederen i forbindelse med tilsynet. Statsforvalteren har tatt dokumentet til orientering.

Avdekker kommunen avvik og risiko for avvik, og følger kommunen opp avvik og risiko for avvik slik at det sikres at kandidatene får nødvendige tilpasninger under gjennomføringen av eksamen på eksamensdagen?

Kommunens redegjørelse for hvordan avvik avdekkes og følges opp, er besvart i lys av hva som kan avdekkes på selve eksamensdagen, og hva som kan avdekkes i etterkant. Når det gjelder hva som avdekkes og følges opp av nødvendige tilpasninger på selve eksamensdagen, skriver eksamenskontoret at de starter med sin beredskap før eksamensoppgavene tilgjengeliggjøres for skolene på eksamensdagen, og kontoret er tilgjengelige frem til siste kandidat har levert. Underveis overvåkes både elevenes pålogging til eksamen, og skolenes oppfølging av elever som eventuelt ikke logger seg på. I intervju ble vi informert om at monitorering av gjennomføring på skolene, har avdekket feil som har gitt utvidet tid for kandidaten, som følge av hendelsen.

Feil som kan påvirke gjennomføringen for elevene er eksemplifisert av kommunen til å handle om oppgavesett, uforutsette hendelser på skolen, og akutt for eksamenskandidat. Kommunen skriver at rektor avgjør tilrettelegging for elever på eksamensdagen, for eksempel ekstra tid hvis eleven taper tid på grunn av uforutsette hendelser.

Gjennom både intervju og dokumentasjon er vi gjort kjent med at eksamenskontoret har gitt føringer for hvordan skolen skal melde inn avvik underveis i eksamensgjennomføringen. Eksamensansvarlig ved skolen, eventuelt rektor, skal ringe kontoret for å drøfte avvik. Det er presisert av eksamenskontoret at skolene må ringe direktenummer, og ikke henvende seg via sentralbordet. Dette forteller de er for å sikre at informasjon kommer raskt til eksamensansvarlige i Utdanningsadministrasjonen, der flere ansatte tar imot disse samtalene. Ifølge eksamenskontoret noteres avviksmeldingene ned. I intervju med både skolen og kommunen ble det informert om at eksamenskontoret ble kontaktet av skolen om tilfeller av avvik, våren 2023. Kommunen skriver videre at etter endt eksamensdag orienteres involverte i Utdanningsadministrasjonen om innrapporterte hendelser fra eksamenslokalene, og de er også i dialog med skolene som har meldt avvik.

På vårt spørsmål i intervju om hvordan kommunen følger opp avviksmeldinger som kommer underveis i en eksamen til eksamenskontoret, der de ser at det er behov for å orientere flere skoler, forteller de at de internt avholder hyppige eksamensmøter, der de går gjennom alle avviksmeldinger og ser på disse opp mot internkontrollplanen og beredskap. Dersom de i møter finner at informasjonen må ut til skolene, og det haster, sendes det e-post om saken til skolene. Utover det tas informasjonen ut på workshops, og i øvrige møter gjennom året. Et eksempel kommunen skriver om, som omhandlet tilrettelegging på eksamensdagen, er da eksamener fikk endret tidsramme etter innføringen av LK20.

Kommunen skriver at etter eksamen våren 2023 så den en økning av annulleringsvedtak. Eksamenskontoret ba derfor om å få alle annulleringssøknadene fra skolene. Søknadene og årsakene til søknadene varierte mellom skolene. Søknadene viser ifølge kommunen områder der enkeltskoler må se på rutiner knyttet til eksamensgjennomføringen. I eksamensmøtet med skolene på høsten ble foreløpige funn og læringspunkter delt. Administrasjonen har i dokumentet «Eksamensmøtet for videregående opplæring høst 2023» vist til en kartlegging av hvilke typer annulleringer det ble søkt om fra skolene. I samme presentasjon står det at de ønsker å lære av feil, og forbedre skolenes rutiner ved kommende eksamensgjennomføringer.

Vedtak om annullering kom også utover vinteren 2024, og kommunen forteller i intervju at skolene vil få beskjed om å forbedre sine rutiner på dette i forbindelse med eksamensmøtet som avholdes i forkant av eksamensperioden våren 2024. Dette vil i tillegg formidles i e-post til eksamensansvarlige i forkant av vårens gjennomføring.

Kommunen skriver at manglende rutine og trening på skolenivå har gjort at forberedelsene med skolene er blitt oppskalert. Dette både i forkant av høsteksamen 2023, og våreksamen 2024. Igangsatte tiltak nevnt av kommunen, som kan sikre mot avvik eller risiko for avvik, er test av eksamenssystemer, nettressurser og digitale læringsressurser. Gjennom vedtak og innhentet informasjon ser kommunen at tiltak på enkelte skoler er opplæring av eksamensvakter. Kommunen opplyser at det er et krav fra kommunen at det skal være et godt samarbeid mellom IT- og eksamensansvarlig på skolen. Kommunen opplyser videre om at den vil bruke funn fra dette tilsynet inn mot de øvrige skolene, og gjennomføre en spørreundersøkelse for alle kommunens skoler, for internt bruk.

Skolen svarer oss på hvordan den kan avdekke avvik og risiko for avvik, ved å vise til evalueringer av eksamensgjennomføringen. Videre at den har gjennomgang av ulike skriftlige rutiner, planer og veiledninger. I intervju viser skolen til at de er kjent med at kommunen generelt har avdekket avvik, da det er informert om i eksamensmøter. Skolen forteller at de opplever at eksamen er blitt mer komplisert de siste årene, og at digitale løsninger krever mer involvering hvis noe skjer.

I innsendt dokumentasjon og i intervju ble vi av både skole og kommune informert om at skolene skal loggføre reelle avbrudd i eksamenstiden ved fremtidige eksamensgjennomføringer. Kommunen vurderer at slik logg kan bidra inn i vurderingen av tidskompensasjon ved senere eksamener. Skolen forteller at de har laget seg et loggsystem, som den vurderer som tilfredsstillende for bruk i eksamenslokalene.

Et annet av tiltakene for å følge opp avvik, er som nevnt at skolene skal utvikle egne beredskapsplaner for gjennomføringen av eksamen. Beredskapsplanen til skolen tar for seg flere etapper av gjennomføringsperioden, inkludert hendelser for hva som kan skje underveis i eksamenen. Beredskapsplanen lister opp konsekvenser, tiltak, hvem som er ansvarlig og hvem som gjennomfører tiltak. Det er også listet opp back-up løsning. Beredskapsplanen er oversendt oss i forbindelse med tilsynet, og vi ser eksempler på at det er tatt med hendelser knyttet til et behov for å få nødvendige tilpasninger under gjennomføringen av eksamen, på eksamensdagen.

Våre vurderinger

Kommunen skal holde seg jevnlig orientert om tilstanden i skolen, og sette inn forebyggende og risikoreduserende tiltak for å hindre og forebygge regelverksbrudd. Hensikten er at allerede oppståtte feil skal korrigeres, at virksomheten skal lære av avvikene, og at det skal settes inn relevante tiltak for å hindre nye. Kommuneleven § 25-1 stiller ikke spesielle krav til bestemt systematikk eller system når det gjelder rapportering av avvik.

Det er Statsforvalterens vurdering at kommunen innhenter informasjon for å avdekke avvik eller risiko for avvik. Kommunen har daglig beredskap, der skolene kan kontakte eksamenskontoret for spørsmål til avviklingen, og kommunen monitorerer skolene aktivt. Informasjon om hvilke spørsmål som kommer og avvikshendelser, vurderes etter vårt syn fortløpende, og tas med inn i tiltak som forbedrer gjennomføringen for senere dager eller perioder.

Det er videre vår vurdering at der kommunen har avdekket avvik eller risiko for avvik, følger kommunen dette opp med styringstiltak. For eksempel er funn etter annulleringsvedtak brukt videre inn i veiledningsarbeidet med skolene. Skolen bekrefter i tillegg at to tiltak er iverksatt i etterkant av gjennomføringen våren 2023, både beredskapsplaner for den enkelte skole, og logg.

At skolene og kommunens IT-kontakt forventes å ha tett samarbeid, forsterker vårt inntrykk av kommunens styring av eksamen.

Det er derfor vår vurdering at kommunen avdekker avvik og/eller risiko for avvik, og følger opp avvik og risiko for avvik ved hjelp av styringstiltak, dette slik at kandidatene får nødvendige tilpasninger underveis på eksamen, jf. kommuneloven § 25-1.

Evaluerer kommunen de skriftlige prosedyrene og andre tiltak i internkontrollen, og forbedrer kommunen disse ved behov?

Kommunen har som nevnt ulike møtearenaer. Av innsendte dokumenter ser vi at informasjon om eksamensgjennomføringen oppdateres fra ett møte til det neste, i tråd med hva kommunen avdekker av avvik. Kommunen viser videre til at nye og reviderte dokumenter knyttet til eksamensgjennomføringen, sendes til skolenes eksmensansvarlige og tas spesielt opp i neste samling med skolen. Som nevnt gjennomfører kommunen gjennom året jevnlig og planfestede møter med skolene om eksamen.

Kommunen har som tiltak i etterkant av gjennomføring av våreksamen 2023, pålagt skolene å utarbeide en skriftlig beredskapsplan for egen skole. Skolene skal i tillegg holde skriftlig logg av hendelser og tilpasninger som er gitt under gjennomføringen, dette fra og med våreksamen 2024. I intervju spurte vi hvordan kommunen vil følge opp disse nye styringstiltakene. Vi fikk informasjon om at utvalgte skoler, blant annet Fyrstikkalleen, skal gjennomgå sin beredskapsplan i eksamensmøte med øvrige skoler i mars 2024. Videre er det en forventning fra skoleeiers side om at den skriftlige loggen er noe skolene skal bruke som utgangspunkt for å utbedre praksisen ved egen skole. I intervju ble det nevnt av kommunen at dette trolig ikke var kommunisert ut tydelig til skolene, men var noe som ville bli presisert.

Som nevnt skriver kommunen at manglende rutine og trening på skolenivå har gjort at forberedelsene med skolene er blitt oppskalert i etterkant av våreksamen 2023. De skriver videre at det er lagt vekt på økt risikovurdering, prosedyrer og testing av systemer våren 2024. Kommunen skriver videre at innmeldte avvik, formelle feil og hendelser av ulik art, bidrar inn for å justere rutinene for kommunen. Kommunen sier i intervju at våren 2023 ikke var et godt gjennomføringsår å bruke som en standard for senere eksamensgjennomføringer, men var et godt år å lære av.

Våre vurderinger

Det er ikke satt noe lovkrav om tidsintervallene for hvor ofte evalueringer skal gjøres. Utgangspunktet er imidlertid at forbedringer skal gjøres ved behov. For å kunne gjøre forbedringer, må det gjennomføres evalueringer med jevne mellomrom. For å kunne evaluere, må kommunen ha relevant informasjon å bruke inn i evalueringene. Statsforvalteren støtter kommunen i at det var vanskelig for den å forbedre prosedyrer og tiltak i perioden hvor det ikke ble gjennomført eleveksamen, da systemene i stor grad ikke ble utfordret.

Det er Statsforvalterens vurdering at skolen og kommunen i etterkant av eksamensgjennomføringen våren 2023 evaluerte egne rutiner. Det er videre vår vurdering at der kommunen så behov, forbedret den skriftlige rutiner, prosedyrer og tiltak. Kommunen har arenaer for å kunne evaluere gjennomføringen, og skolene eksemplifiserer pålagte tiltak, som etter deres og vårt syn vil forbedre gjennomføringen.

Det er derfor vår vurdering at kommunen evaluerer skriftlige rutiner, prosedyrer og andre tiltak, og forbedrer disse ved behov, slik at kandidatene får nødvendige tilpasninger underveis på eksamen, jf. kommuneloven § 25-1.

Oppsummert

Statsforvalterens vurdering er at Oslo kommune gjennomfører risikovurderinger, og med det har vurdert sannsynligheten for at lover og forskrifter ikke følges, og hvilke konsekvenser brudd kan få. Kommunen har skriftlige rutiner, prosedyrer og øvrige tiltak, som sørger for at kandidatene får nødvendige tilpasninger underveis på eksamen. Videre evner kommunen å avdekke avvik og risiko for avvik, og følger disse opp. Kommunen evaluerer i tillegg skriftlige rutiner, prosedyrer og andre tiltak i internkontrollen, og forbedrer disse ved behov. Dette slik at kandidatene får nødvendige tilpasninger underveis på eksamen.

Konklusjon

Oslo kommune sikrer at alle eksamener blir gjennomført i tråd med regelverket og læreplanene i de ulike fagene, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-23, jf. kommuneloven § 25-1.

3 Vi avslutter tilsynet

I tilsynet har vi funnet at Oslo kommune oppfyller kravene i regelverket. Våre vurderinger og konklusjoner bygger som nevnt på informasjonen som vi har fått fra kommunen, og tar utgangspunkt i status på tidspunktet for publiseringen av tilsynsrapporten.

Vi vil ikke gjøre vedtak med pålegg om retting, og tilsynet er derfor avsluttet.

Kommunen har rett til innsyn i sakens dokumenter.¹⁸

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Oslo, 03.05.2024

Elin Jernberg, seniorrådgiver
Tilsynsleder

Berit Orlien, seniorrådgiver

Nils Kristian Gaup Bjerke, rådgiver

---

¹⁸ Jf. forvaltningsloven § 18

4 Dokumenter

Følgende dokumenter ble benyttet under utføringen av tilsynet:

Svar på tilsyn med fylkeskommunens gjennomføring og internkontroll

- Svar på tilsyn med fylkeskommunens gjennomføring av eksamen og internkontroll
- Referanseliste spørsmål 7 t.o.m. 19
- IKT Driftsportal Brukerdokumentasjon - Guide
- Eksamens- og fagdokumentasjonsansvarlig VGS 2023-2024
- Beredskapsplan PKU-PRV H2023
- Beredskapsplan PKU-PRV V2023
- Eksamensmøtet vgs. Høst 2023
- Eksamensmøtet vgs. Vår 2023
- Fagdokumentasjonssamling vår 2023
- Kurs nye eksamensansvarlige 4. sep. 2023
- Organisasjonskart Oslo kommune 2024
- Organisasjonskart UDA
- Risikovurdering eksamen 2024
- Retningslinjer for eleveksamen i Oslo skolen
- Samling - forarbeid eksamenstrekk vår 2024
- Workshop VGS 2023
- Workshop VGS 2024
- IKT Årshjul_Sikt 2022-2023
- Utklippsinformasjon om internkontroll fra Tavla
- Policy internkontroll i UDE
- Vedlegg 1 Ansvarsmatrise
- Sjekkliste opplæringsloven pr. 17.01.2022
- Fag sjekkliste opplæringsloven pr. 19.01.2023
- Mal internkontrollplan 2024
- Mal fullstendighetserklæring Del 1
- Dokumentasjon UDE Experis komprimert
- VIS - Utvidet ledermøte 20.10.2023
- 231109 Ansvarsmatriser - internkontroll - til utsendelse
- 231122 Arbeidsverksted internkontroll - til publisering
- 29 november Arbeidsverksted Internkontroll - til publisering
- Oversender dokumentasjon (skole)
- Beredskapsplan eksamen
- Beskjed til elever om å søke tilrettelegging
- Eksamensreg med kolonne tilrettelegginger til oppmøtelister
- Eksempel fra elevoppfølgingsbok
- Felles nasjonale nettressurser V23
- Informasjon til eksamensvakter V23, word
- Informasjon til eksamensvakter V23, pdf
- Informasjon til kandidatene på eksamensdagen
- Informasjon til kandidatene V23 EPS
- Informasjon til kandidatene V23 PGS
- Navnskilt til pult
- Organisasjonskart med tilleggsinfo
- Organisering V23
- Til elever - eksamensinfo V23
- Årshjul eksamen

- Informasjon om eksamen til elever, lærere, ledere og andre ansatte
- Revidert – Beredskapsplan eksamen, oversendt Statsforvalteren 07.03.2024
- Fullmaktsmatrise, gyldig fra 28.11.2023
- Eksamensveileder

STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN

Postboks 325, 1502 Moss | sfovpost@statsforvalteren.no | www.statsforvalteren.no/ov